

Термінологічне поле психолінгвістики

Психолінгвістика – маргінальна галузь лінгвістики, спрямована на дослідження розвитку й застосування мовленнєвої здатності як психічного феномена, її реалізації в механізмах породження та сприйняття мовлення в проекції на психічну діяльність людини в її соціально-культурній взаємодії.

Мовленнєва діяльність – спеціалізоване використання мовлення для спілкування, і в цьому аспекті – окремий випадок діяльності спілкування із застосуванням мовного коду.

Мовленнєве спілкування – процес встановлення і підтримки цілеспрямованого, прямого або опосередкованого контакту між людьми засобами мови.

Мовна компетенція (здатність, здібність) та мовна активність (застосування мови) як взаємозалежні явища мовлення.

Аудіювання (слухання) – рецептивний вид мовленнєвої діяльності; слухання, смислове сприймання та одночасне розуміння усного повідомлення.

Говоріння – вид мовленнєвої діяльності, який полягає у відтворенні або продукуванні повідомлень (мовленнєвих актів).

Експліцитний смисл (інформація) – явний, виражений смисл, який сприймається комунікантами із значень мовних одиниць.

Експліцитні засоби мовної системи (матеріально виражені) – одиниці мови.

Імпліцитний смисл (інформація) – неявний, прихований смисл, який виводиться слухачем (читачем) із значень мовних одиниць під впливом конкретної ситуації та контексту спілкування.

Імпліцитні засоби мовної системи (матеріально не виражені): різноманітні правила й закономірності організації мовної системи, правила спілкування.

Значення – узагальнений образ певного предмета у свідомості носіїв мови; система об'єктивно закріплених зв'язків, що стоять за словом.

Смисл – індивідуальне значення слова, виокремлене з об'єктивної системи зв'язків, що стоять за словом.

Інтенція (задум) – комунікативний намір адресанта (осмислений чи інтуїтивний), який визначає внутрішню програму і спосіб її втілення.

Мовна здатність (здібність) – система неусвідомлюваних правил мовленнєвої діяльності, яка формується у свідомості дитини; сукупність наявних у дитини мовленнєвих навичок і вмій.

Мовна особистість – людина, яка володіє сукупністю здатностей і характеристик, які обумовлюють створення і сприйняття нею текстів (висловлювань), що вирізняються мірою структурно-мовної складності та глибиною й точністю відображення дійсності.

Мовна картина світу – цілісне зображення мовою всього того, що існує в об'єктивній дійсності.

Розуміння мовлення – різновид мовленнєвої діяльності людини, який полягає в установленні співрозмовником смислу тексту (висловлювання), усвідомленні авторського задуму (інтенції).

Рефлексія мови (мовлення) – спостереження за мовою (мовленням), усвідомлення норм і правил мови (мовлення), контроль за правильністю мовлення.

Мовна компетенція – знання учасниками комунікації мови (мовного коду), тобто правил, за якими формуються правильні мовні конструкції та повідомлення; володіння засобами мови, стилістичними засобами, законами їх використання тощо.

Комунікативна компетенція – навички використання мови в конкретному контексті й ситуації спілкування; сукупність знань про спілкування в різноманітних умовах і з різними комунікантами.